

Beheerders van beleggingsinstellingen in beeld bij naleving van de Wwft en Sw

In het kort - Het aantal beheerders van beleggingsinstellingen groeit sterk, vooral de groep light-beheerders. Deze groep is vaak minder bekend met de regels ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering en de sanctieregels. Tegelijkertijd investeert een deel van deze light-beheerders ook in hoger risicosectoren. De AFM vraagt aandacht van deze light-beheerders voor de naleving van de Wwft en Sw. Voorlichting en toezicht blijven belangrijk. Uit de ingevulde vragenlijst Wwft/Sw 2025 door de beheerders van beleggingsinstellingen is gebleken dat de naleving op belangrijke onderdelen zoals de risicobeoordeling en het beleid is verbeterd. Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten. Mede met het oog op nieuwe anti-witwasregels in 2027 is verdere versterking van kennis noodzakelijk.

Samenvatting

Als onderdeel van het risicogebaseerde Wwft/Sw toezicht stuurt de AFM periodiek een vragenlijst uit naar beheerders van beleggingsinstellingen ('beheerders'). Uit de ingevulde vragenlijst Wwft/Sw 2025 ('vragenlijst') door de beheerders is gebleken dat de naleving op belangrijke onderdelen zoals de risicobeoordeling en het beleid, is verbeterd.

Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten. Veel beheerders stellen nog geen goed transactieprofiel van cliënten op, zijn niet geregistreerd bij *Financial Intelligence Unit* (FIU)-Nederland of besteden onvoldoende aandacht aan opleidingen voor beleidsbepalers en medewerkers. Wij vinden het belangrijk dat beheerders op de hoogte zijn en blijven van de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving om witwassen en terrorismefinanciering te voorkomen, mede met het oog op nieuwe anti-witwasregels die in juli 2027 van kracht worden.¹

Wij hebben gezien dat de afgelopen jaren het aantal beheerders van beleggingsinstellingen sterk is toegenomen - met name de beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen met een registratie ('AIFM-light-regime' of 'light-beheerders'). Ook hebben wij gezien dat een aanzienlijke groep light-beheerders minder bekend is met de wet- en regelgeving ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering, en ter naleving van sanctieregels.

Omdat beheerders van beleggingsinstellingen, ook wanneer sprake is van een light-registratie, een belangrijke poortwachtersrol vervullen bij het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering en het naleven van sanctieregelgeving, verwachten wij dat zij actief en aantoonbaar invulling geven aan de verplichtingen die volgen uit de regels ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering, en ter naleving van sanctieregelgeving. Dit vraagt van beheerders dat zij zelf aan de slag gaan met het inrichten, onderhouden en waar nodig verbeteren van hun beheersmaatregelen, zodat risico's tijdig worden herkend en beheerst. Wij verwachten een proactieve houding bij de uitvoering van de poortwachtersrol van zowel nieuwe als bestaande beheerders. Om dit te ondersteunen zetten wij in op gerichte voorlichting, bijvoorbeeld ten aanzien van de nieuwe Antiwitwasregels. Daarnaast zetten wij ook in op toezicht op de naleving van de verplichtingen.

¹ Beheerders dienen ervoor zorg te dragen dat de door hen beheerde beleggingsinstellingen de bepalingen van de Wwft en Sw naleven. Voor de leesbaarheid wordt in dit document – als het gaat om de vraag welke partij bepaalde bepalingen van de Wwft en Sw naleeft - de term 'beheerder' gebruikt.

Bevindingen

De naleving van de Wwft en Sw is op belangrijke onderdelen verbeterd. Uit de antwoorden in de vragenlijst is een toename van het percentage beheerders dat de Wwft en Sw nakomt gebleken. Zo is het percentage dat de risico's op witwassen en financieren van terrorisme vaststelt en beoordeelt gestegen van 91,9% naar 95,3%. Het percentage beheerders dat beschikt over Wwft-beleid is gestegen van 85,9% naar 93,8%. Ook het percentage beheerders dat beschikt over beleid op sanctieregelgeving is gestegen, van 82,8% naar 90,6%. Ondanks het feit dat de beheerders een verbetering laten zien in de naleving van de Wwft en Sw, merken wij op dat het percentage dat niet beschikt over een risicobeoordeling of beleid met name de light-beheerders betreft. Hiermee blijven zij achter in de naleving van de Wwft en Sw ten opzichte van vergunninghoudende beheerders.

De naleving van de Wwft en Sw vraagt om meer aandacht van light-beheerders. Wij zien dat het aantal light-beheerders de afgelopen jaren flink is gegroeid: van 504 in 2019, naar 696 in 2022 en 773 in 2024 en dat met name de light-beheerders minder bekend zijn met de normen van de Wwft en Sw. In de vragenlijst heeft een groot deel van deze light-beheerders aangegeven niet te beschikken over een risicobeoordeling en/of beleid. Wij merken op dat een deel van deze light-beheerders investeert in vastgoed, een sector met een verhoogd risico op witwassen. Juist daarom vragen wij verscherpte aandacht van light-beheerders om te voldoen aan de verplichtingen ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering en hun risicobeoordeling en beleid kritisch tegen het licht te houden of zorg te dragen dat zij een risicobeoordeling en beleid inrichten, passend bij de aard en omvang van de instelling. Daarnaast heeft een groot deel van deze light-beheerders in de vragenlijst aangeduid dat zij haar medewerkers en beleidsbepalers niet voorziet in een periodieke opleiding.

Deze sector vereist dan ook onze aandacht. Zo hebben wij enkele light-beheerders afzonderlijk benaderd om te voldoen aan de verplichtingen die volgen uit de Wwft en Sw, onder andere ten aanzien van de risicobeoordeling, het beleid en het uitvoeren van cliëntenonderzoek. Ook gaan wij de light-beheerders benaderen die in de vragenlijst hebben aangegeven de opleidingsnorm niet na te leven.

Naleving van de Wwft kan beter op de volgende onderdelen: het bepalen van een transactieprofiel van de cliënt en de registratie bij FIU-Nederland. Ten aanzien van zowel vergunninghoudende- als light-beheerders zien wij ruimte voor verbetering ten aanzien van het transactieprofiel van de cliënt en de registratie bij FIU-Nederland. Slechts 66% van de beheerders maakt een transactieprofiel van de cliënt bij het aangaan van de relatie. Het is belangrijk dat ondernemingen bij het aangaan van een relatie een verwacht transactieprofiel van de cliënt maken. In een verwacht transactieprofiel van de cliënt wordt het voorgenomen individuele transactiegedrag van de cliënt inzichtelijk gemaakt. Het transactieprofiel wordt gebruikt bij het monitoren van (ongebruikelijke) transacties.

Verder is maar 55% van alle beheerders geregistreerd bij de FIU-Nederland. Een van de belangrijke kernverplichtingen uit de Wwft is de meldplicht. Op grond van artikel 16 Wwft is een instelling verplicht een uitgevoerde of voorgenomen ongebruikelijke transactie onverwijld te melden bij de FIU-Nederland. Voordat een instelling over kan gaan tot het doen van een melding, moet zij eerst geregistreerd zijn bij FIU-Nederland. Meer informatie over de meldprocedure staat toegelicht op de onder 'Meldingsplicht'.

Dagelijks beleidsbepalers schieten nog steeds te kort in het volgen van een opleiding. Van het totaal aantal beheerders geeft circa 45% aan dat de dagelijks beleidsbepaler in de afgelopen 24 maanden een opleiding op het gebied van de Wwft heeft gevolgd. Circa 40% geeft aan een training op het gebied van sanctieregelgeving te hebben gevolgd. Het is noodzakelijk dat beheerders actief werken aan een verbetering van de opleidingsvereisten. Een dagelijks beleidsbepaler is verantwoordelijk voor de naleving

van de Wwft door de onderneming. Het is daarom belangrijk dat beleidsbepalers op de hoogte zijn en blijven van ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving.

Artikel 35 Wwft schrijft voor dat dagelijks beleidsbepalers en medewerkers, voor zover relevant voor de uitoefening van hun taken en rekening houdend met de risico's, aard en omvang van de instelling, bekend zijn met de bepalingen van de Wwft en periodiek opleidingen volgen die hen in staat stellen een ongebruikelijke transactie te herkennen en het cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren.

Bij de beheerders, die wij afzonderlijk hebben benaderd naar aanleiding van de resultaten van de vragenlijst, hebben wij waargenomen dat het onderwerp opleiding ook vaak geen onderdeel uitmaakt van het Wwft-beleid van de beheerder, terwijl dit op grond van artikel 2c Wwft wel verplicht is.

De komende tijd benaderen wij de beheerders die de afgelopen jaren niet hebben voldaan aan de opleidingsverplichting van de Wwft en verzoeken wij hen actie te ondernemen om te voldoen aan de opleidingsnorm.

De nieuwe Antiwitwasregels vragen om actuele kennis en voortdurende alertheid. Zo treedt op 10 juli 2027 de nieuwe Europese Antiwitwasverordening, de AMLR, in werking. Met de komst van de AMLR wijzigen belangrijke normen ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering en de naleving van de sanctieregels. De opleidingsverplichting blijft onverminderd van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen. Het is van belang dat medewerkers en beleidsbepalers zich tijdig op de hoogte stellen van de nieuwe wet- en regelgeving en waar nodig voorbereidingen treffen zodat de beheerders van beleggingsinstellingen tijdig voldoen aan de nieuwe Antiwitwasregels.

Wij informeren de sector actief over de nieuwe (Europese) regels, onder andere door nieuwsberichten en sectorspecifieke brieven. Tegelijkertijd verwachten wij dat nieuwe en bestaande beheerders hun poortwachtersrol adequaat vervullen, onder meer door een tijdige implementatie van de nieuwe Antiwitwasregels.

Achtergrond

De Wwft/Sw-vragenlijst is in 2025 gestuurd aan 920 beheerders. 94% van de beheerders heeft gereageerd. Wij hebben gehandhaafd bij beheerders die de Wwft/Sw-vragenlijst niet (tijdig) hebben ingevuld.

De groep beheerders kan op basis van vergunning- en registratieplicht als volgt worden uiteengezet:

1. Beheerders mét een AIFM-vergunning en zónder vergunning voor het beheren van instellingen voor collectieve beleggingen in effecten (ICBE's) (106 beheerders)
2. Beheerders van een ICBE (15 beheerders)
3. Beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen met een registratie (AIFM-light) (773 beheerders)
4. Bijkantoren (26 beheerders).

De informatie die via deze vragenlijst wordt aangeleverd, gebruiken wij voor ons risicogebaseerde toezicht op de naleving van de Wwft en Sw. Beheerders van beleggingsinstellingen hebben in 2025 de periodieke Wwft/Sw-vragenlijst ingevuld (peildatum 31 december 2024). Deze informatie wordt onder meer gebruikt om risicoprofielen op te stellen van de beheerders van beleggingsinstellingen.

De verkregen informatie geeft daarnaast een algemeen beeld van de stand van de markt voor wat betreft de inherente witwas- en terrorismefinancieringsrisico's en de mate van beheersing van deze risico's. Via dit bericht informeren wij de markt over dit beeld.

Hiervoor is van belang dat wij accurate informatie ontvangen van instellingen. Wij hebben opgemerkt dat van de 920 beheerders, 118 beheerders in de vragenlijst hebben aangegeven op peildatum 31 december 2024 geen beleggingsinstelling (meer) te beheren. Op basis van de beschrijving van de activiteiten die zij gaven in de vragenlijst vermoedden wij dat wel sprake is van beheer. In het geval geen sprake is van beheer, is het van belang dat de beheerders zich afmelden bij de AFM. Gelet op het belang van accurate en actuele informatie voor het toezicht door de AFM, hebben wij deze partijen aangeschreven om vast te stellen of de verstrekte informatie een juist beeld geeft van hun activiteiten.